

Kirjallinen lausunto: HE 72/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergialain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Greenpeace vastustaa ydinaseiden käyttöä, ydinkokeita ja ydinaseiden levittämistä. Ydinaseet ovat eksistentiaalinen uhka maapallolle. Välittömien vaikutusten lisäksi ydinsota voi aiheuttaa ns. Ydintalven ja tuhoaisi suurimman osan maapalloa suojaavasta otsonikerroksesta. [1]

Nykyisessä maailmantilanteessa ydinaseiden leviämistä on estettävä - ei edistettävä.

Hallituksen esityksen mukaan "Suomi jatkaa aktiivisesti kansainvälisen asevalvontapolitiikan edistämistä ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä sekä kansallisesti että osana liittokuntaa." (s.32) Edistäessään omaehtoisesti ydinaseiden säätelyn heikentämistä Suomi antaa huolestuttavan signaalin maailmalle ja edistää omalta osaltaan ydinaseiden normalisointia.

Lisäksi on huomautettava, että Suomi hyväksyi DCA-sopimuksen Yhdysvaltojen kanssa nimenomaan sillä oletuksella, että ydinenergialain 4 §:n kiello pysyy voimassa.

Tässäkin mielessä hallituksen esitys kiellon poistamiseksi on tarpeeton ja ristiriidassa sen kanssa, mitä ennen DCA-sopimuksen yhteydessä on keskusteltu.

Hallituksen esityksen vaikutusten arviointi on yhä puutteellinen. Hallituksen esityksessä todetaan, että "Esityksellä voi olla vaikutusta myös perusoikeuksiin, erityisesti perustuslain 7 §:ssä säädettyyn oikeuteen elämään ja turvallisuuteen sekä perustuslain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuun oikeuteen terveelliseen ympäristöön. Ydinräjähteisiin ja ydinteknologiaan liittyy aina mahdollisuus erittäin suuren vahingon syntymiseen". (s.32).

Esityksessä todetaan, että "valmistelun aikana on arvioitu, että todennäköisyys ydinräjähteestä seuraavalle onnettomuudelle on erittäin pieni". Avoimeksi jää se, mihin tämä arvio perustuu ja kuinka vakavia seurauksia tällä "erittäin pienen todennäköisyyden onnettomuudella" olisi?

Lisäksi vaikutusten arvioinnista puuttuu edelleen täysin varsinaisen ydinräjähdysten aiheuttamien tuhojen ja vaikutusten arviointi.

Greenpeace toteaa, että nykyistä ydinaseisiin liittyvää lainsäädäntöä ei ole syytä muuttaa. Vähintään lakiin on kirjattava kielto siitä, että rauhanaikana Suomeen ei sijoiteta eikä Suomen kautta kuljeteta ydinaseita.

Olli Tiainen
Ilmasto- ja energia-asiantuntija
Greenpeace

[1] Bardeen, C. G., Kinnison, D. E., Toon, O. B., Mills, M. J., Vitt, F., Xia, L., et al. (2021). Extreme ozone loss following nuclear war results in enhanced surface ultraviolet radiation. *Journal of Geophysical Research: Atmospheres*, 126, e2021JD035079. <https://doi.org/10.1029/2021JD035079>